

Lahden kaupunki

28.5.2025

Eteläinen kumppanuuspöytä

Lahden kaupungin vanhusneuvosto

Monitoimikeskus Takataskun toiminta on turvattava

Eteläisen kumppanuuspöydän ja Lahden kaupungin vanhusneuvoston kannanotto

Eteläinen kumppanuuspöytä ja Lahden kaupungin vanhusneuvosto ilmaisevat huolensa Monitoimikeskus Takataskun tämänhetkisestä epävarmasta toimintavarmuudesta ja sen mahdollisuudesta toimia asiakkaiden, erityisesti ikäihmisten palvelupaikkana tulevaisuudessakin. Monitoimintakeskus Takatasku on toiminut yli 30-vuotta tarjoten työttömille työpajatoimintaa, lahtelaisille erilaista aktiviteetteja/toimintaa, retkiä, edullista ruokaa ja tärkeän kohtaamispaikan.

Takatasku toimii kodikkaana ja turvallisena kohtaamispaikkana, jossa jokainen tuntee olevansa osa yhteisöä. Halutessaan asiakas saa apua arjen haasteisiin vapaaehtoisilta tai diakoniatyöntekijöiltä, henkilökohtaista ohjausta mm. sosiaalipalveluihin sekä tärkeitä sosiaalisia kontakteja ja arkeen aktiviteetteja. Monitoimikeskus Takatasku tarjoaa lahtelaisille saavutettavia perustarpeita, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta. Monitoimikeskus Takatasku on erityisesti ikäihmisiä palveleva paikka, joka tarjoaa kodikkaan ja turvallisen ympäristön erityisesti Lahden ikääntyvälle väestölle. Vuoden 2024 lopussa Lahdessa asui yli 65-vuotiaita 31 111 hlöä eli 26 % koko lahtelaisesta väestöstä (65–74 v. 15 242 eli 13 % Lahden väestöstä, 75–84 v. 11 984 eli 10 % Lahden väestöstä ja yli 85 v. 3 885 eli 3 % Lahden väestöstä).

Lahden väestöennusteen mukaan ikäihmisten määrä Lahdessa tulee kasvamaan. Lahdessa 75–84-vuotiaiden määrä on kääntynyt merkittävään kasvuun vuonna 2020. 75–84-vuotiaiden määrä kasvaa Lahdessa noin 3000 henkilöllä vuodesta 2022 vuoteen 2030 mennessä.

Kunnilla on ensisijainen vastuu asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, ja niiden rooli korostuu erityisesti ennaltaehkäisevässä toiminnassa. Ikäihmisten keskuudessa yksinäisyys, syrjäytyminen ja eristäytyminen ovat kasvavia ongelmia. Joka kolmas ikäihminen kokee yksinäisyyttä. Monitoimikeskus Takataskun läheisyydessä ja Lahden eteläisellä alueella asuu paljon ikäihmisiä. Ikäihmisille on tärkeää, että on yhteinen paikka, johon kokoontua viettämään muiden kanssa aikaa ja päästä ruokailemaan yhdessä edullisesti. Yhteiset ruokailut ovat erityisen tärkeitä ikäihmisille. Lähes neljännes suomalaisista jättää aterioita väliin yksinäisyyden vuoksi. Ilmiö koskettaa joka viidettä yli 65-vuotiaasta. Yhteiset ruokailuhetket ovat tärkeitä erityisesti yksin asuville ikäihmisille, jotka eivät enää ole mukana työelämässä. Ikäihmisten vajaaravitsemus on yleisintä juuri yksin asuvien keskuudessa.

Kun mennään yhdessä, myös heikommin liikkuvat pääsevät mukaan toisten avustamina tai saavat jopa autokyydin Takataskuun. Sosiaaliset kontaktit ovat tärkeitä. Mukaan saadaan myös vähemmän sosiaaliset henkilöt, mikä auttaa välttämään eristäytymistä ja yksinäisyyttä. Samalla tulee suoritettua päivittäinen kuntoilu, sillä yhdessä tehty lenkki on mukavampi kuin yksin tehty.

Takatasku on Etelä-Lahden ainoa yhteisöllinen tapaamispaikka, jossa voi kahvitella ja ruokailla edullisesti. Etelä-Lahdessa ei ole muita paikkoja ikäihmisille. Keskustaan on keskitetty ikäihmisille suunnatut vastaavat toiminnot, mutta suurin osa alueen ikäihmisistä kokee haasteita siirtymisessä keskustaan. Takataskun läheisyydessä asuu paljon ikäihmisiä. Eteläinen kumppanuuspöytä ja kaupungin vanhusneuvosto

ehdottavat, että Monitoimikeskus Takataskun toimintaa kehitettäisiin, mahdolliset uudet toimintamahdollisuudet selvitettäisiin ja Monitoimikeskus Takataskun tarjoamat palvelut varmistettaisiin jatkossakin. Näin vastattaisiin tulevaan Lahden väestörakenteeseen ja valloillaan oleviin ilmiöihin ja haasteisiin mm. ikäihmisten keskuudessa.

Eteläinen kumppanuuspöytä ja Lahden kaupungin vanhusneuvosto haluavat myös peräänkuuluttaa mahdollisia työllisyyden hoidon tuomia mahdollisuuksia Monitoimikeskus Takataskun tilanteeseen. Eteläinen kumppanuuspöytä ja kaupungin vanhusneuvosto ovat tietoisia, että työkokeilijoiden määrä Monitoimikeskus Takataskulla on ollut vähäinen. Työkokeilijoiden vähäisestä ohjautumisesta johtuen, työpajaperiaatteella toimivat toiminnat kuten, ravintolatoiminta, siivouspalvelut ja aulapalvelut, ovat kärsineet. Työllisyyden hoito siirtyessä kunnille, työllisyyden hoito on ns. omissa käsissä. Työttömyydestä koituu kuitenkin kaupungille suuria taloudellisia kustannuksia. Eteläinen kumppanuuspöytä ja kaupungin vanhusneuvosto katsovat, että Lahden kaupungin tulisi aktivoitua ja kehittää työllisyyden hoitoa Takataskun osalta yhdessä Lahden seurakuntayhtymän kanssa, jotta työttömyydestä koituvat kustannukset saataisiin edes osittain laskettua Monitoimikeskus Takataskun työllisyyden hoitoa kehittämällä.

Monitoimikeskus Takataskun epävarma tilanne on jatkunut jo pidempään, ja koetaan, että kaupungin tulisi ottaa asian suhteen aktivoitua. Tilanne antaa vaikutelman, että asioiden annetaan vain lipua sammuksiin ilman niihin puuttumista. Tämä luo myös tunteen välinpitämättömyydestä, joka ei varmasti ole Lahden kaupungin ja Lahden seurakuntayhtymän tahtotilanmukaista.

Eteläinen kumppanuuspöytä ja Lahden kaupungin vanhusneuvosto pyytävät selvittämään, voisiko työllisyyden hoidon ja Takataskun kehittämällä laskea

työttömyydestä aiheutuvia sakkomaksuja. Eteläinen kumppanuuspöytä ja kaupungin vanhusneuvosto katsovat, että uusia toimintatapoja Takataskulle tulisi löytyä, jotta Monitoimikeskus Takataskun palvelut pystytään säilyttämään. Myös Lahden kaupunkikuvan näkökulmasta aktiivisessa käytössä olevat rakennukset tuovat vireyttä ja elinvoimaisuutta kaupunkiin. Kaupunki ei kaipaa enää yhtään tyhjää liiketilaa ja rapistuvaa rakennusta.

Eteläinen kumppanuuspöytä ja Lahden kaupungin vanhusneuvosto peräänkuuluttavat uusien näkökulmien ja mahdollisuuksien selvittämistä tilanteen ratkaisemiseksi ja Monitoimikeskus Takataskun palveluiden toteuttamista jatkossakin.

Jakelu

Lahden kaupungin työllisyyspalvelut

Taisto Tuominen, Susanna Holopainen, Marja-Liisa Väisänen

Lahden kaupungin osallisuus ja hyvinvointiyksikkö

Pia Haverinen ja Eeva Friberg

Lahden seurakunnat

Riku Suokas ja Olli Kopo